

Saku valla arengukava 2035+ lisa 1

SAKU VALLA ARENGUKAVA 2035+ TEGEVUSKAVA

1 Üldised valitsussektori teenused

1. Haldussuutlikkus on kõrge, valla elanikele on tagatud omavalitsuse ülesannete kvaliteetne, õigeaegne ja tõhus täitmine, kasutades tänapäevaseid e-teenuseid, kaasava eelarve võimalusi ja teiste omavalitsuste kogemusi.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	E-teenuste arendamine	5 000	5000	5000	5000	5000	Vajalikest e-teenustest tervikpildi loomine, sh vajadused ja võimalused
2	Koostöö arendamine sõprusomavalitsustega	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	Vahetatakse kogemusi ning õpitakse teineteise praktikatest (hariduse valdkond, heakord jne).
3	Vallavalitsuse IT investeeringud	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	

2 Avalik kord ja julgeolek

2. Kogukonnakeskse lähenemise ja erinevate osapoolte koostöö tulemusena on suurenenud inimeste turvatunne, vähenenud elu, tervist ja vara ohustuvate juhtumite arv ning suurenenud inimeste teadlikkus tulla toime korrarikkumiste, õnnetuste ja kriiside korral.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Turvakaamerate paigaldamine avalikesse kogunemiskohtadesse ja kõrgendatud riskiga piirkondadesse (küladesse, strateegilistesse sõlmpunktidesse, sissesõiduteedele jne)	3000	3000	3000	3000	3000	Kaamerate maksumus koos ühenduste väljaheitamisega
2	Abipolitseinike kaasamine avaliku korra tagamiseks. Naabrivalve, turvafirma ja politseiga lepinguline koostöö avalikus ruumis toimuva jälgimiseks ja korra tagamiseks	2500	2500	2500	2500	3000	Abipolitseinike tegevuse toetamine. Naabrivalvepiirkondade loomise toetamine sh nii asutamise toetamine kui ka iga-aastane koolitus koostöös Eesti Naabrivalvega Saku valla naabrivalve piirkonna juhtidele ja aktiivile.
3	Mittetulundusühingu Saku Priitahtlikud Pritsimehed ja MTÜ Tõdva Vabatahtlik Pääste päästealase tegevuse toetamine	10 800	11 100	11 400	11 700	12 000	Arvestuse aluseks on 1 euro registreeritud elaniku kohta
4	Tuletõrje veevõtukohtade (vähemalt ühe aastaks) rajamine ja olemasolevate korrastamine, nende nõutavasse seisundisse viimine	30 000	5 000	30 000	5 000	35 000	Ühe uue veevõtukooha ehitus ja olemasoleva remont
5	Kriisikeskuste valmiduse loomine	12 000	12 000				Varutoitegeneraatorite soetamine evakuatsioonikohtadesse Saku Lasteaias Päiksekild ja Kiisa Vabaajakeskuses
6	Vägivalla ennetamine ja vähendamine	5000	5000	5000	5000	5000	Kiusamise ennetamiseks, avastamiseks ja lahendamiseks haridusasutustes vastavate programmide juurutamine, lähisuhte vägivalla vähendamiseks koos partneritega teenuste arendamine nii kannatanutele kui ka vägivallatsejatele.

3 Majandus

3. Saku valla teedest ja tänavatest on moodustunud loogiliselt toimiv tervik, mis on heas korras ning hästi ühendatud nii omavahel kui ka naaberomavalitsustega, eelkõige Tallinnaga.
4. Tallinna ühistransport ulatub valla pealinnaäärsetesse piirkondadesse. Valla ühistransport vastab reisijate ootustele ning on korraldatud vajaduspõhiselt.
5. Valla areng on terviklik ja tasakaalustatud – Saku alevikust on kujunenud väikelinlik keskus, mida iseloomustavad tänapäevane ärikeskkond, mitmekülgne teenuste võrk ja inimsõbralik avalik ruum, Kiisa alevik koos Kurtnaga on kujunenud valla lõuna piirkonna keskuseks, külades on välja arendatud inimsõbralik avalik ruum.
6. Ettevõtluskeskkond on kujunenud keskkonnasõbralikuks, konkurentsivõimeliseks ja innovaatilist ettevõtlust soosivaks keskkonnaks. Saku vald on mitmekesiste vaba aja veetmise võimalustega aastaringne turismi ja puhkemajanduse sihtkoht.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni renoveerimistööde järgne teede taastamine	608 483					
2	Teede ja tänavate rekonstrueerimine	389 393	1 448 600		45 000	587 300	Vt teehoiukava (arengukava lisa 3)
3	Kergliiklusteede rajamine	157 332	673 348	960 000	1 264 080	270 000	Vt teehoiukava (arengukava lisa 3)
4	Ühistranspordi taristu ja liinivõrgu arendamine (terminalid, bussi- ja rongipeatused, ootepaviljonid, infotahvlid)	3000	3000	3000	3000		Sh ootekodade jooksev remont. Saku valla stiiliga välimuse andmine ootekodadele.
5	Ühistranspordi kasutamise soodustamine raudteepeatuste juurde autoparklate ning jalgrattahoidlate rajamise kaudu		15 000				Roobuka jaama rattaparkla
6	Andmeside jaotusvõrgu ehitamine						Koostöö võrguettevõtjatega
7	Vääna jõe promenaadi ja puhkeala väljaarendamine				492 000		Vääna jõe äärde maantee sillast kuni ringteeni promenaadi rajamine koos haljastuse ja puhkekohtadega. Laiendus Mõisapargist kuni raudteesillani, sh kirsiallee
8	Saku aleviku keskusala kujundamine terviklikuks avalikuks ruumiks						2020 ideekonkursi läbiviimine

9	Kiisa aleviku keskusala väljakujundamine, sh eluasemed, avalikud teenused, puhkealad				x		Ideekonkursi läbiviimine
10	Kiisa parkmetsa väljakujundamine, sh sillutatud teed, väikelaste mänguväljak, väljõujaam ja seiklusrada				x		Laulu tn ja Viljandi mnt vahelisel alal
11	Avaliku ruumi arendamine külades	x	x	x	x		Toimub külade initsiatiivil
12	Arendustegevuse ja ettevõtluse soodustamine lähtuvalt üldplaneeringust	x	x	x	x		Suunaks on keskkonda sobiva ja olulisi keskkonnamõjusid mitteomava äri- ja tootmistegevuse arendamine, st kergetööstus- ja keskkonnasõbralike ettevõtete rajamine.
13	Valla kui atraktiivse turismisihtkoha ühisturundamine koostöös kohalike ettevõtjatega.	x	x	x	x		Valla toetav suhtumine turismivaldkonnas uute ideede elluviimisel, toodete teenuste arendamisel ja turismiettevõtjate võrgustike loomisel. Turismi märksõnaks on aktiivne puhkus.

4 Keskkonnakaitse

7. Saku valda on loodud tänapäevased tingimused sorteeritud jäätmete üleandmiseks, taaskasutamiseks ja utiliseerimiseks. Vähenenud on jäätmeteke, suurenenud taaskasutus ja elanike keskkonnateadlikkus. Maavarade kasutamine toimub ranges kooskõlas keskkonnakaitse nõuetega.
8. Reovee sattumine pinnasesse ja veekogudesse on vähenenud. Looduses olev vesi (jões, järved, põhjavesi) on looduslikult puhtam ja inimtegevusest rikkumata.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Kurtna tiikide heakorrastamine			200 000	200 000		Paisu regulaatorite korrastamine. Kurtna tiikide setetest puhastamine ja kallaste korrastamine
2	Mõisapargi ja parkmetsade kaitsmine ja korrastamine	40 000	150 000	30 000			Mõisapargi müüri korrastamine (2022), risttiigi sildade ehitamine, teede korrastamine
3	Saku mõisapargi sildade ehitamine	30 000			80 000		Statsionaarne sild (2021 projekteerimine)
4	Jõgede keskkonnaseisundi parandamine. Väana jõe puhastamine valla piires raudteesillast kuni ringteeni	50 000					Setete eemaldamine Saku mõisapargi tiigist
5	Elanikkonna keskkonnavalatse teadlikkuse tõstmine kampaaniate ja jooksva teavitustegevuse kaudu	x	x	x	x	x	Tegevused vastavalt jäätmekavale
6	Valla väikeasulate veemajandusprojektide elluviimine vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale	80 000					Lokuti ja Tõdva puhasti rajamine
7	Bio- ja ringmajanduse arendamiseks keskkonna loomine	x	x	x	x	x	

5 Elamu- ja kommunaalmajandus

9. Loodussõbralikke, säästlikke ja innovaatilisi lahendusi on rakendatud valla elamu- ja kommunaalmajanduses – välja on arendatud nõuetekohased vee- ja kanalisatsioonisüsteemid ning kasutusel on energiasäästlikud kütte- ja valgustuslahendused.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Tiheasustusaladele ja ohtlikele kohtadele energiasäästu põhimõttel välisvalgustusvõrgu ehitamine ja rekonstrueerimine	111 798	200 000	200 000	300 000		Sh ülekäigurajad ja jõuluvalgustus Sakus, Kiisal ja Metsanurmes. Liikumisandurid terviseradadel. Klaassein allée Kiisal. Projekt "Tänavavalgustuse taristu renoveerimine Saku vallas", nr 2014-2020.6.03.18-0113.
2	Mõisapargi jalgtee valgustuse rajamine	55 000					Projekteerimine ja ehitamine
3	Tammemäe operatiivteenistuste keskuse hoone üleviimine maaküttele		x				
4	Sotsiaaleluruumide ehitamine	1 208 637					Tallinna mnt 1a.
5	Saku mõisakompleksi korrastamine, jõe- ja suvemaja rekonstrueerimine				x		
6	Väikeettevõtjate tegevuskeskkonna kujundamine		88 000				Ruumide kohandamine ettevõtjatele rendipindadeks sh lühirendi kontor.

6 Tervishoid

10. Esmatasandi tervishoiuteenuste (perearst, hambaarst, apteek) kvaliteet ja kättesaadavus on paranenud. Elanikkonnale on tagatud arstiabi kättesaadavus, efektiivne ja kvaliteetne tervishoiuteenus.
11. Suurenenud on koostöö perearstikeskusega erinevatele sihtrühmadele suunatud terviseriskide ennetamiseks ning oodatud eluea ja tervelt elatud aastate kasvatamiseks.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Toimiva terviseedenduse võrgustiku loomine ja koordineerimine vallas, võrgustikukoolituste läbiviimine ja kõigi osapoolte koostöö soodustamine	x	x	x	x	x	
2	Ambulatoorse taastusravi võimaluste laiendamine Saku Tervisekeskuse baasil	x	x	x	x	x	
3	Esmatasandi tervisekeskuse rajamine Saku alevikku	x					Tervisekeskus rajatakse Tiigi tn 19 kinnistule.

7 Vaba aeg ja kultuur

12. Vallas on mitmekülgsed vaba aja veetmise võimalused – loodud on keskkond ja võimalused eneseteostuseks kultuurielus, spordis ning tervislike eluviiside harrastamiseks.
13. Valla kultuuri- ja spordiasutustes on suurenenud võimalused huviringides osalemiseks ning arendatud vallale iseloomulikke kultuuri- ja sporditraditsioone.
14. Noortele on loodud tingimused isiksuse mitmekülgeks arenguks, rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avastamiseks.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Rahvakultuuri valdkonnas rahvatantsu, koorilaulu, rahvusliku käsitöö, pärimus- ja rahvamuusika, folkloori, puhkpilli ja näitekunsti tegevuse toetamine	35 000	16 000	17 000	18 000	19 000	Rahvatantsurühmade osalemine rahvusvahelistel festivalidel (sh segakoori „Tuljak“ osalemine 2021 Jaapanis 20 000 eurot).
2	Saku valla ajalugu kajastava informatsiooni kogumine, säilitamine ja kättesaadavaks tegemine ning elanikkonnale valla ajalugu tutvustavates projektides osalemine			2000	2000	2000	Saku vald 160 aastaraamatu väljaandmine
3	Saku valla Kultuurifestival „Sack von Sound“ korraldamine	120 000	120 000	125 000	130 000	135 000	Kultuuriürituse toimumine Õllekultuuri pealinna tiitli raames
4	Saku vald 155 üritused ja projektid	80 000					Üritused, meened, väliskülaliste vastuvõtt
5	Kiisa Vabaajakeskuse vabaaja-ala väljaehitamine				30 000		Vabaajakeskuse taguse ala korrastamine
6	SA Saku Kiriku Ehitus ja EELK Saku Toomase koguduse tegevusse toetav suhtumine	x	x	x	x	x	
7	Sportlaste tunnustamine nende erakordsete sportlikke saavutuste eest	5 000	5 000	5 000	6 000	6 000	
8	Saku valda välijõusaali, maahokiväljaku, moto-, ekstreem- ja seiklusspordirajatiste planeerimine ja rajamine	10 000	10 000				Välijõusaali täiendamine.
9	Suusaradade laiendamine (sh suusasilla rajamine) ja hooldamine, kunstlume	80 000	80 000				Rajamasina soetamine, suusasilla ehitamine

	tootmisvõimekuse tekitamine						
10	Raudteeäärse rekreatsiooniala arendamine		10 000	10 000	10 000		Rekreatsiooniala projekteerimine ja arendamine
11	Terviseradade arendamine vallas	x	x	x	x	x	Uute radade rajamine
12	Saku kelgu-suusamäe arendamine	20 000					Nurme mäe arendamise projekt.
13	Saku skatepargi kolimine ja arendamine		120 000				Projekteerimine ja ehitamine
14	Saku Valla Spordikeskuse renoveerimine				340 000		Olemasoleva spordikompleksi II etapp tehnikommunikatsioonide rekonstrueerimine; III etapp ujulaosa juurdeehitus ja täielik rekonstrueerimine.
15	Kunstmuruväljaku talvise kasutamise soodustamiseks ja kasutusea pikendamiseks teiseldataava halli rajamine koostöös partneritega				x		
16	Saku alevikku avaliku mänguväljaku rajamine	25 000					Saku-Tõdva kergliiklustee äärde Uusmäe piirkonda
17	Männiku piirkonna puhkeala (rannapuhkus, piknikualad, vee- ja motosport) kujundamine puhke- ja virgestusalaks		x				
18	Kõrnumäe karjääri korrastamine puhkealaks				200 000		
19	Kiisal Keila jõega seotud ala korrastamine, ujumisala loomine ja puhkeala väljaarendamine koostöös MTÜ-dega	x	x	x	x	x	
20	Saku Valla Noortekeskuse ruumide renoveerimine ja laiendamine Saku alevikus		97 000	400 000			Teaduse 13
21	Valla noorte osalemine rahvusvahelistes noorteprojektides	30 000	38 000	30 000	38 000		Jaapan, Ylojärvi, Liperi jt
22	Mobiilse noorsootöö arendamine	10 000	11 000	12 000	13 000		Projektiga loodud töökoht jääb püsivaks töökohaks.
23	Saku valla noortele töökasvatuse edendamiseks erinevate võimaluste loomine	8000	10 000	11 000	12 000		Töömaleva kohtade suurendamine, koostöö kohalike ettevõtetega.

8 Haridus

15. Saku valla haridusruum on kvaliteetne, mitmekülgne, nõuetele ja vajadustele vastav. Valla haridusasutused eesotsas Saku Gümnaasiumiga toimivad koostööd ja arengut väärtustavate organisatsioonidena.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Täiendavate rühmaruumide rajamine ja sisustamine vallale kuulavas hoones	620 000					Lasteaia Terake laiendamine, ruumide kohandamine Pargi 27 (esimene ja teine korrus).
2	Saku valla lasteaedades rühmade tasakaalustatud, analüüsitud ja lasteaedade õppekavadest lähtuv avamine sh eriliigiliste rühmade avamine.	x	x	x	x	x	Alates 2020. a lasteaedades normsuurusega rühmade komplekteerimine. Eriliigiliste rühmade avamine kõikides valla lasteaedades – sh sobitus- ja tasandusrühmad (Pargi 27); liitrühmad, sõimerühmad. Lasteasutuses, kus on tasandusrühm, luuakse üks logopeedi ametikoht rühma kohta, mis eeldab koosseisude suurendamist.
3	Laste arenguliste erivajaduste märkamiseks ja individuaalse arengu toetamiseks võimaluste loomine kõikides Saku valla lasteaedades					234 000	Lasteaia Terake Tallinna mnt 12 hoone laiendus (digituba, tugituba, huvituba, tööruum).
4	Lasteaedade taristute ja hoonete uuendamine. Õuealade mitmekesistamine ja korrashoid	77 000		38 000			2021. aastal 51 000 eurot Saku Lasteaia Päikesekild A- ja B-korpuse remont. 26 000 eurot õue mänguvahendid lasteaiale Terake. 2023. aastal 38 000 eurot Terake tartaankattega sportimisala rajamine.
5	Tänassilma piirkonda lasteaia rajamine koostöös naaberomavalitsusega				350 000	876 000	
6	Uue põhikooli rajamine Saku aleviku Spordikompleksi kinnistule	200 000	4 500 000	4 500 000			Traani tee ja Teaduse tänava vaheline ala. 2021 projekteerimine 2022-2023 ehitus sh spordiväljakud.

7	Kajamaa Koolile tänapäevaste õppetingimuste loomine Saku alevikus ja seal hariduse nõustamis- ja tugiteenuste keskuse loomine			830 000	700 000		Sh lastega peredele toetavate teraapiate ja teenuste osutamise korraldamine. Kajamaa kooli kolimine Saku alevikku.
8	Kurtna Koolile tänapäevaste õppetingimuste loomine	65 000	60 000	16 000			2021. aastal 10 000 (spordihoone fassaadi renoveerimine), 20 000 (2. korrusele lisaklassiruumi väljaehitamine ja sisustamine), 35 000 (lasteaia jahutussüsteemi väljaehitus), 2022. aastal 60 000 (koolihoone jahutussüsteemi väljaehitus), 2023. aastal 16 000 (koolihoone päikesekollektori süsteemi remont ja uuendamine).
9	Saku Muusikakooli ruumide tänapäevastamine ja laiendamine					580 000	
10	Saku Gümnaasiumi tänapäevaste õppetingimuste loomine	x	x	x			Saku Gümnaasiumi investeeringud, Teaduse 1 hoone sisseseade
11	Elukestva õppe korraldamine täiskasvanuhariduses, vajalike koostöövormide loomine ja toetamine	x	x	x	x	x	Ümberõppe soodustamine ja haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine tasemeõppesse.
12	Huviharidusteenuse ostmine naaberomavalitsustelt	30 000	32 000	35 000	35 000	35 000	Lepinguliste partneritega arveldamine (Tallinn, Kiili, Kohila, Saue)

9 Sotsiaalhoolekanne

16. Saku valla sotsiaalhoolekandeline abi toimib koostöös era- ja mittetulundussektoriga ning katab abivajajate vajadused, on tänapäevane ja kvaliteetne, tagab lastele täisväärtusliku arengukeskkonna, täiskasvanutele töövõimet ja iseseisvat toimetulekut ning nõrgema sotsiaalse suutlikkusega isikutele vajaliku sotsiaalse kaitse, eakale täisväärtusliku elu võimalikult kaua oma kodus elamiseks.
17. Sotsiaalteenused, -toetused ja ennetusprogrammid on loodud abivajajakesksetena, on tõhusad ja valla elanikele kättesaadavad.
18. Saku valda on rajatud koostöös erasektoriga mitmesuguse otstarbega sotsiaalhoolekande asutusi, mis katavad Saku valla elanike vajadused.

Nr	Tegevus	Eelarvestrateegia / Elluviimise aeg					Tegevuse täpsustus
		2021	2022	2023	2024	2025+	
1	Koostöö edendamine erinevate võrgustikupartneritega potentsiaalsete abivajajate väljaselgitamiseks ja aitamiseks: koolide, lasteaedade tugisüsteemid; külavanemad, -seltsid, mittetulundusühendused, erasektor, Saku Tervisekeskus, politsei, meditsiini- ja hoolekandeadasutused, rehabilitatsiooniasutused, kirik jmt	x	x	x	x	x	
2	Laste õigusi ja heaolu tagavate programmide väljatöötamine ja elluviimine lapsi ohustavate riskide ennetamiseks ja vähendamiseks	4 000	4 000	4 000	4 000	5 000	Teaduspõhiste vanemakoolituste läbiviimine (näiteks „Imelised aastad“, Gordoni perekool). Vähemalt 1 koolitus aastas.
3	Eakate hoolekandeadasutuse rajamine Kiisale	x	x	x	x	x	Rahastamine toimub erasektori poolt.
4	Omastehooldajate toetamine: tugigruppide loomine, erinevate hooldusasenduste pakkumine hooldajale puhkeaja andmiseks	x					Hooldajatoetuse tõstmine.
5	Päevahoiu- ja intervallhoiuteenuse pakkumine erivajadusega isikutele, sh dementsetele	x	x	x	x	x	Näiteks päevakeskuse või loodava hooldekodu juures.
6	Saku Päevakeskuses pakutavate teenuste kvaliteedi tõstmine: täiendavad ruumid, teenuste arendamine puudega inimestele, eakatele ja lastega peredele, teenuste osutamine väljaspool Saku alevikku	100 000					

7	Eestkostel ja perekonnas hooldusel olevate laste täiendav toetamine	3300	x	x	x	x	Eestkostel või perekonnas hooldamisel oleva lapse toetuse tõstmine
8	Eakatele osutatavate sotsiaalteenuste ja toetuste ning soodustuste süsteemi analüüsimine	x					